

А. М. Галайко,
аспірант кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID ID: 0000-0002-0569-3032

DOI: 10.32702/2306-6806.2019.9.115

ОЦІНКА ВПЛИВУ БЮДЖЕТНОЇ ПІДТРИМКИ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ НА ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ ЙОГО СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

A. Halaiko,
Postgraduate Student at the Department of finance, money and credit
Ivan Franko National University of Lviv

ESTIMATION OF INFLUENCE OF BUDGETARY SUPPORT OF AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX ON FINANCIAL INDICATORS OF ACTIVITY HIS ECONOMIC ENTITIES

Статтю присвячено визначенню впливу державної фінансової підтримки агропромислових підприємств на їх фінансові показники діяльності. Встановлено фінансові показники діяльності підприємств агропромислового комплексу для проведення кореляційно-регресійного аналізу. Побудовано двофакторну лінійну кореляційно-регресійну модель, яка описує залежність обсягу виробництва продукції від обсягу реалізованої продукції та від державної фінансової підтримки агропромислового комплексу. Представлено парну лінійну кореляційно-регресійну модель, що описує залежність обсягу реалізованої продукції з податком на додану вартість від обсягу виробництва продукції. Наведено парну лінійну кореляційно-регресійну модель, котра описує залежність обсягу реалізованої продукції без податку на додану вартість від розміру виробництва продукції. Сформовано двофакторну лінійну кореляційно-регресійну модель, яка описує залежність фінансових результатів до оподаткування від витрат та від обсягу реалізованої продукції без податку на додану вартість. Побудовано двофакторну кореляційно-регресійну модель, що описує залежність чистого прибутку від обсягу реалізованої продукції без податку на додану вартість та від витрат. Визначено вплив державної фінансової підтримки на обсяг виробництва і реалізації продукції, на фінансові результати діяльності до оподаткування і на чистий прибуток. Розраховано зміну розміру податкових платежів до державного бюджету внаслідок зміни фінансових показників діяльності агропромислових суб'єктів господарювання, яке зумовлено зміною бюджетної підтримки агропромислового комплексу. Враховано інфляцію в процесі розрахунку впливу бюджетної підтримки агропромислових компаній на їх фінансові показники діяльності. Встановлено, що державна фінансова підтримка агропромислового комплексу ефективною впливає лише на розширення масштабів діяльності агропромислових підприємств. Надано рекомендації щодо подальшої бюджетної підтримки агропромислових підприємств.

Article focuses on determination of influence of state financial support of agro-industrial enterprises on their financial indicators of activity. Financial indicators of activity of the enterprises of an agro-industrial complex for conducting correlation-regression analysis are established. It is constructed the two-factor linear correlation-regression model, which would be describing dependence volume of manufacture products from volume of realized of products without value added tax and from the state financial support of the agro-industrial complex. It is presented the pair linear correlation-regression model, which was describing dependence of volume of realized production together with value added tax from the volume of manufacture of products. It is given the pair linear correlation-regression model, which was describing dependence of the volume of realized products without value added tax from the size of manufacture of products. It is formed the two-factor linear correlation-regression model, which would be describing dependence financial results before taxation from costs and from the volume of realized products without value added tax. It is constructed the two-factor linear correlation-regression model, which would be describing dependence net profit from the volume realized products without value added tax and from the costs. Influence of the state financial support on the volume of manufacture and realization of

products, on the financial results of activity before taxation and on the net profit is determined. It is calculated the change of size of tax payments to state budget as result of change of the financial indicators of activity of the agro-industrial economic entities, which had been causing by change of the budget support of the agro-industrial complex. It is taken into account inflation in process calculation of influence of the budget support of the agro-industrial companies on their financial indicators of activity. It is established that state financial support of the agro-industrial complex was influencing effectively only on expansion of scales of activity of the agro-industrial enterprises. Recommendations in relation to further budget support of the agro-industrial enterprises are given.

Ключові слова: бюджетна підтримка, фінансові ресурси, агропромисловий комплекс, підприємство, фінансові показники діяльності, податок на додану вартість, податок на прибуток.

Key words: budget support, financial resources, agro-industrial complex, enterprise, financial indicators of activity, value added tax, income tax.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Бюджетна підтримка агропромислового комплексу має важливе значення, тому що вона забезпечує розвиток підприємницьких структур цієї сфери економіки, які формують продовольчу безпеку держави. Відповідно до цього, важливого значення набуває визначення впливу державної фінансової підтримки агропромислових суб'єктів господарювання на їх фінансові показники діяльності, що дасть змогу здійснювати адекватне бюджетне фінансування агропромислового виробництва в майбутньому. В цій роботі буде зроблено акцент на створенні системи розрахунків, які характеризуватимуть зміну фінансових показників діяльності агропромислових господарюючих суб'єктів, а також зміну податкових платежів до державного бюджету внаслідок зміни державної фінансової підтримки агропромислового комплексу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЄТЬСЯ АВТОР, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Проблемам державної фінансової підтримки агропромислового комплексу в економічній та юридичній літературі зазвичай приділяється велика увага. Доцільно виокремити ефективну працю видатних вчених різних галузей економічних знань, серед котрих: Шолойко А.С., А.С., Мельник Т.М., Головачова О.С., Криленко В.І. та багато інших. Попри численні дослідження в цій галузі, існує необхідність визначення впливу бюджетного фінансування агропромислового комплексу на фінансові показники діяльності його суб'єктів господа-

рювання з метою проведення оптимальної державної фінансової в зазначеній галузі економіки.

МЕТА СТАТТІ

Цілями роботи є розрахунок впливу бюджетної підтримки агропромислових компаній на фінансові показники їх діяльності і на податкові платежі до державного бюджету; визначення ефективності державної фінансової підтримки агропромислового комплексу шляхом співставлення її розмірів та масштабів агропромислової діяльності, а також обсягів платежів до державного бюджету у вигляді податку на прибуток і податку на додану вартість.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Для оцінювання ефективності бюджетно-податкової підтримки буде застосовуватися кореляційно-регресійний аналіз і методологічний підхід, котрий базується на визначенні зв'язку між розмірами державної підтримки та зростання дохідності товарного виробництва, котрі представлені у праці автора Шолойко А.С. [24, с. 122—123]. За методологічним підходом буде здійснена порівняльна характеристика обсягів використання бюджетних коштів на підтримку агропромислових підприємств та фінансові результати їх діяльності. Регресійну модель можна використовувати як для оцінювання ефективності бюджетно-податкової підтримки сільськогосподарського виробництва, так і для оцінювання результативності агропромислового виробництва загалом. Цей підхід дасть змогу розрахувати вплив бюджетно-податкової підтримки суб'єктів господарювання агропромислового комплексу (далі — АПК) на фінансові показники їх діяльності.

Таблиця 1. Індекс інфляції, структура ПДВ, ефективна ставка оподаткування ПДВ у сільському, лісовому і рибному господарств

Роки	Індекс інфляції (%)	Індекс інфляції з наростаючим підсумком (%)	Частка надходжень ПДВ з агропромислової продукції в економіці України (%)	Ефективна ставка оподаткування ПДВ в АПК (%)
2005	1,103	1,103	1,21	-
2006	1,116	1,231	1,31	-
2007	1,166	1,435	1,27	-
2008	1,223	1,755	1,23	-
2009	1,123	1,971	1,11	-
2010	1,091	2,151	1,11	-
2011	1,046	2,250	0,75	-
2012	0,998	2,245	1,02	-
2013	1,005	2,256	-	0,5
2014	1,249	2,818	-	0,4
2015	1,433	4,038	-	0,5
2016	1,124	4,539	-	2,8
2017	1,137	5,161	-	-

Джерело: сформовано за даними [10; 9, с. 101; 6, с. 85; власні розрахунки].

Таблиця 2. ПДВ і валова додана вартість

Роки	ПДВ в економіці України (млн грн)	Валова додана вартість в АПК (млн грн)	ПДВ в АПК (млн грн)	Скореговані фінансові показники на індекс інфляції з наростаючим підсумком		
				ПДВ в економіці (млн грн)	Валова додана вартість в АПК (млн грн)	ПДВ в АПК (млн грн)
2005	47110,0	40542	570,0	42710,8	36756,1	516,8
2006	65438,0	41006	857,2	53160,7	33312,5	696,4
2007	78252,0	47417	993,8	54520,2	33036,6	692,4
2008	126491,0	65148	1555,8	72060,1	37113,9	886,3
2009	119134,0	65758	1322,4	60435,4	33358,3	670,8
2010	126988,0	82948	1409,6	59046,4	38568,9	655,4
2011	172873,0	109961	1296,5	76846,9	48880,7	576,4
2012	184786,0	113245	1884,8	82307,2	50441,5	839,5
2013	181717,0	132354	661,8	80537,5	58659,7	293,3
2014	189241,0	161145	644,6	67151,4	57181,7	228,7
2015	246858,0	239806	1199,0	61128,1	59381,9	296,9
2016	329911,0	279701	7831,6	72681,6	61620,0	1725,4
2017	434041,0	305200	17900,0	84100,4	59136,0	3468,3

Джерело: сформовано за даними [11; 8; 20, с. 205; 21, с. 30; власні розрахунки].

Динаміка фінансових показників діяльності агропромислових компаній діяльності компаній агропромислового комплексу частково залежить від інфляції. Тому необхідно відкоригувати фінансові показники на індекс інфляції з наростаючим підсумком. Структура надходжень податку на додану вартість (далі — ПДВ), ефективна ставка оподаткування ПДВ, індекс інфляції та розрахунок індексу інфляції з наростаючим підсумком наведено в таблиці 1.

Якщо фінансові показники діяльності агропромислових фірм поділимо на індекс інфляції з наростаючим підсумком, то отримаємо їх скориговані значення, які будуть використовуватися для проведення кореляційно-регресійного аналізу. Для визначення впливу бюджетної підтримки на сплату ПДВ до державного бюджету необхідно визначити обсяги ПДВ в АПК. Ефективна ставка оподаткування ПДВ розраховується відношенням ПДВ до валової доданої вартості. Тому для розрахунку ПДВ ефективну ставку оподаткування ПДВ помножимо на валову додану вартість за період з 2013 по 2016 рік. Розрахунок ПДВ з 2005 року по 2012 рік відбуватиметься на основі даних про частку надходжень ПДВ з продукції сільського, лісового і рибного господарств в економіці України.

У таблиці 2 представлено обсяги валової доданої вартості і ПДВ та їх скореговані значення на індекс інфляції з наростаючим підсумком.

У таблиці 3 представлено фінансові показники діяльності підприємств АПК. За 2005 рік наведені операційні

витрати з реалізованої продукції, а за 2017 рік — витрати на виробництво продукції. За решта років представлені витрати від усіх видів діяльності.

У таблиці 4 представлено скореговані фінансові показники діяльності підприємств агропромислового комплексу на індекс інфляції з наростаючим підсумком.

Спочатку визначимо вплив державної фінансової підтримки на обсяг виробництва. Для цього буде побудована кореляційно-регресійна модель де результуюча ознака буде обсяг виробництва, а факторними ознаками будуть державна фінансова підтримка та обсяг реалізованої продукції. У таблиці 5 представлено результати двофакторного кореляційно-регресійного аналізу впливу державної фінансової підтримки АПК і обсягу реалізованої продукції на обсяг виробництва продукції.

Адекватність моделі встановимо за F-критерієм Фішера. Для цього визначимо ступені вільності: $k_1 = 2$, $k_2 = 10$. Критичне значення F-критерію Фішера становить 4,10. Емпіричне значення F-критерію Фішера становить 98,73, яке перевищує критичне. Тому модель адекватна реальній дійсності.

Двофакторна лінійна кореляційно-регресійна модель, котра описує залежність обсягу виробництва агропромислової продукції від державної фінансової підтримки агропромислового комплексу та від обсягу реалізованої агропромислової продукції має наступний вигляд:

$$y = 1,304x_1 + 2,251x_2 + 24933,7 \quad (1)$$

Таблиця 3. Фінансові показники діяльності сільського, лісового і рибного господарств

Роки	Чистий прибуток (млн грн)	Витрати (млн грн)	Обсяг реалізованої продукції без ПДВ (млн грн)	Обсяг реалізованої продукції з ПДВ (млн грн)	Обсяг виробленої продукції (млн грн)	Державна фінансова підтримка АПК (млн грн)	Фінансові результати діяльності до оподаткування (млн грн)
2005	3500,7	26203,2	39387,9	39957,9	95520	5175,1	3702,4
2006	2478,2	32054,2	37287,4	38144,6	99154	7332	2731,8
2007	6916,5	41169	50812,4	51806,2	114031	8235,1	7624,2
2008	5789,2	79385,2	69634,5	71190,3	157208	12161,7	6041,8
2009	7584,8	92944,3	78295,8	79618,2	159187	6365,2	7647,4
2010	17170,5	106532,9	99891,4	101301,0	189373	5754,5	17391,1
2011	25341,3	140638,5	126961,2	128257,7	253485	8011,8	25582,5
2012	26787,2	172387	162611,1	164495,9	261707	8005,5	26992,7
2013	14984,5	187634	161130,3	161792,1	306998	8721,2	15147,3
2014	21481,3	240726,5	213929,8	214574,4	381227	5501,3	21677,4
2015	102849,1	348159,3	362310	363509,0	558788	2123,7	103137,6
2016	90613,2	366297,7	403645,8	411477,4	655569	2188,8	91109,5
2017	68858,5	388918,7	454380,1	472280,1	727352	9442,3	69344,1

Джерело: сформовано за даними [22; 23; 1, с. 137; 2, с. 143; 2, с. 119; 3, с. 96; 1, с. 92; 2, с. 29; 3, с. 95; 3, с. 32; 1, с. 309; 5; 7; 2, с. 141; 4, с. 145; 1, с. 115; 12—19; власні розрахунки]

Таблиця 4. Скореговані фінансові показники діяльності агропромислових компаній на індекс інфляції з наростаючим підсумком

Роки	Чистий прибуток (млн грн)	Витрати (млн грн)	Обсяг реалізованої продукції без ПДВ (млн грн)	Обсяг реалізованої продукції з ПДВ (млн грн)	Обсяг виробленої продукції (млн грн)	Державна фінансова підтримка АПК (млн грн)	Фінансові результати діяльності до оподаткування (млн грн)
2005	3173,8	23756,3	35709,8	36226,6	86600,2	4691,8	3356,7
2006	2013,2	26040,3	30291,6	30988,0	80550,9	5956,4	2219,3
2007	4818,9	28683,5	35402,3	36094,7	79448,3	5737,6	5312,0
2008	3298,0	45224,6	39669,8	40556,1	89559,1	6928,3	3441,9
2009	3847,7	47149,6	39718,6	40389,4	80753,8	3229,0	3879,4
2010	7983,9	49535,3	46447,1	47102,5	88053,9	2675,7	8086,4
2011	11264,9	62517,7	56437,8	57014,2	112681,2	3561,5	11372,1
2012	11931,5	76784,4	72430,0	73269,6	116569,2	3565,8	12023,1
2013	6641,2	83159,9	71413,4	71706,7	136062,4	3865,3	6713,3
2014	7622,6	85420,9	75912,2	76140,9	135276,9	1952,1	7692,1
2015	25468,0	86212,8	89716,9	90013,8	138369,7	525,9	25539,4
2016	19962,7	80697,8	88925,8	90651,2	144426,2	482,2	20072,0
2017	13342,1	75357,4	88041,3	91509,6	140932,7	1829,6	13436,2

Джерело: сформовано за даними [власні розрахунки].

Де y — результуюча ознака обсягу виробництва продукції (грн), x_1 — факторна ознака обсягу реалізованої продукції (грн), x_2 — факторна ознака державної фінансової підтримки агропромислового комплексу (грн).

Таким чином, проведений аналіз показав, що при зростанні обсягу реалізованої продукції на 1 грн, обсяг виробництва зростає на 1,304 грн. При зростанні державної підтримки на 1 грн, обсяг виробництва зростає на 2,251 грн.

У таблиці 6 наведено результати кореляційно-регресійного аналізу впливу обсягу виробництва продукції на обсяг реалізованої продукції з ПДВ в АПК.

Адекватність моделі встановимо за F-критерієм Фішера. Для цього визначимо ступені вільності: $k_1 = 1$, $k_2 = 11$. Критичне значення F-критерію Фішера становить 4,84. Емпіричне значення F-критерію Фішера становить 168,59, яке перевищує критичне. Тому модель адекватна реальній дійсності.

Парна лінійна кореляційно-регресійна модель, яка описує залежність обсягу реалізованої продукції з ПДВ від обсягу виробництва продукції має наступний вигляд:

$$y = 0,840x_1 - 32191,7 \quad (2)$$

де y — результуюча ознака обсягу реалізованої продукції з ПДВ (грн), x_1 — факторна ознака обсягу виробництва агропромислової продукції (грн).

Аналіз показав, що зростання обсягу виробництва продукції на 1 грн зумовлює збільшення обсягу її реалізації з ПДВ на 0,840 грн.

У таблиці 7 представлено результати кореляційно-регресійного аналізу впливу обсягу виробництва продукції на обсяг реалізованої продукції без ПДВ.

Адекватність моделі встановимо за F-критерієм Фішера. Для цього визначимо ступені вільності: $k_1 = 1$, $k_2 = 11$. Критичне значення F-критерію

Таблиця 5. Результати двофакторного кореляційно-регресійного аналізу

Множинний R	0,976					
R – квадрат	0,952					
Нормований R – квадрат	0,942					
Стандартна помилка	6370,1					
Спостереження	13					
Дисперсійний аналіз						
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значення F</i>	
Регресія	2	8012527532	4006263766	98,730	0,0000003	
Залишок	10	405780070,3	40578007,03			
Всього	12	8418307602				
Оцінка параметрів рівняння регресії						
	<i>Коефіцієнти</i>	<i>Стандарт на помилка</i>	<i>t-статистика</i>	<i>P-значення</i>	<i>Нижнє 95,0%</i>	<i>Верхнє 95,0%</i>
Y-перетин	24933,7	13941,5	1,788	0,104	-6129,9	55997,3
Змінна X_1	1,304	0,147	8,884	0,000005	0,977	1,630
Змінна X_2	2,251	1,655	1,360	0,204	-1,437	5,938

Джерело: сформовано за даними [власні розрахунки].

Таблиця 6. Результати кореляційно-регресійного аналізу

Множинний R	0,969					
R – квадрат	0,939					
Нормований R – квадрат	0,933					
Стандартна помилка	5933,6					
Спостереження	13					
Дисперсійний аналіз						
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значення F</i>	
Регресія	1	5935566647	5935566647	168,59	10^{-7}	
Залишок	11	387288658	35208059,82			
Всього	12	6322855305				
Оцінка параметрів рівняння регресії						
	<i>Коефіцієнти</i>	<i>Стандарт на помилка</i>	<i>t-статистика</i>	<i>P-значення</i>	<i>Нижнє 95,0%</i>	<i>Верхнє 95,0%</i>
Y-перетин	-32191,7	7298,2	-4,4	0,001	-48254,9	-16128,4
Змінна X_1	0,840	0,065	13,0	10^{-7}	0,697	0,982

Джерело: сформовано за даними [власні розрахунки].

Таблиця 7. Результати кореляційно-регресійного аналізу

Множинний R	0,971					
R – квадрат	0,943					
Нормований R – квадрат	0,938					
Стандартна помилка	5644,3					
Спостереження	13					
Дисперсійний аналіз						
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значення F</i>	
Регресія	1	5784803526	5784803526	181,58	8,403 ⁻⁸	
Залишок	11	350434377,9	31857670,72			
Всього	12	6135237904				
Оцінка параметрів рівняння регресії						
	<i>Коефіцієнти</i>	<i>Стандарт на помилка</i>	<i>t-статистика</i>	<i>P-значення</i>	<i>Нижнє 95,0%</i>	<i>Верхнє 95,0%</i>
Y-перетин	-31899,9	6942,3	-4,595	0,001	-47179,7	-16620,0
Змінна X ₁	0,829	0,062	13,475	8,403 ⁻⁸	0,694	0,964

Джерело: сформовано за даними [власні розрахунки].

Таблиця 8. Результати двофакторного кореляційно-регресійного аналізу

Множинний R	0,860					
R – квадрат	0,740					
Нормований R – квадрат	0,687					
Стандартна помилка	3900,2					
Спостереження	13					
Дисперсійний аналіз						
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значення F</i>	
Регресія	2	431879758,4	215939879,2	14,2	0,001	
Залишок	10	152117548,4	15211754,84			
Всього	12	583997306,8				
Оцінка параметрів рівняння регресії						
	<i>Коефіцієнти</i>	<i>Стандарт на помилка</i>	<i>t-статистика</i>	<i>P-значення</i>	<i>Нижнє 95,0%</i>	<i>Верхнє 95,0%</i>
Y-перетин	-5621,8	3145,0	-1,788	0,104	-12629,2	1385,7
Змінна X ₁	-0,171	0,136	-1,261	0,236	-0,474	0,131
Змінна X ₂	0,426	0,142	2,991	0,014	0,109	0,744

Джерело: сформовано за даними [власні розрахунки].

Таблиця 9. Результати двофакторного кореляційно-регресійного аналізу

Множинний R	0,862					
R – квадрат	0,743					
Нормований R – квадрат	0,691					
Стандартна помилка	3898,6					
Спостереження	13					
Дисперсійний аналіз						
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значення F</i>	
Регресія	2	438284401,8	219142200,9	14,42	0,001	
Залишок	10	151993615,8	15199361,58			
Всього	12	590278017,5				
Оцінка параметрів рівняння регресії						
	<i>Коефіцієнти</i>	<i>Стандартна помилка</i>	<i>t-статистика</i>	<i>P-значення</i>	<i>Нижнє 95,0%</i>	<i>Верхнє 95,0%</i>
Y-перетин	-5916,2	3143,7	-1,882	0,089	-12920,8	1088,3
Змінна X ₁	0,423	0,142	2,967	0,014	0,105	0,740
Змінна X ₂	-0,165	0,136	-1,216	0,252	-0,467	0,137

Джерело: сформовано за даними [власні розрахунки].

рію Фішера становить 4,84. Емпіричне значення F-критерію Фішера становить 181,58, яке перевищує критичне. Тому модель адекватна реальній дійсності.

Парна лінійна кореляційно-регресійна модель, яка описує залежність обсягу реалізованої продукції без ПДВ від обсягу виробництва продукції має наступний вигляд:

$$y = 0,829x_1 - 31899,9 \quad (3)$$

де y — результуюча ознака обсягу реалізованої продукції без ПДВ (грн), x_1 — факторна ознака обсягу виробництва продукції (грн).

Проведений аналіз показав, що при зростанні обсягу виробництва на 1 грн, обсяг реалізованої продукції без ПДВ зростає на 0,829 грн.

У таблиці 8 представлено результати двофакторного кореляційно-регресійного аналізу впливу витрат і обсягу реалізованої продукції без ПДВ на фінансові результати діяльності до оподаткування.

Адекватність моделі встановимо за F-критерієм Фішера. Для цього визначимо ступені вільності: $k_1 = 2$, $k_2 = 10$. Критичне значення F-критерію Фішера становить 4,10. Емпіричне значення F-критерію Фішера становить 14,2, яке перевищує критичне. Тому модель адекватна реальній дійсності.

Двофакторна лінійна кореляційно-регресійна модель, яка описує залежність фінансових результатів діяльності до оподаткування від витрат і обсягу реалізованої продукції має наступний вигляд:

$$y = -0,171 x_1 + 0,426 x_2 - 5621,8 \quad (4)$$

де y — результуюча ознака фінансові результати діяльності до оподаткування, x_1 — факторна ознака витрати (грн), x_2 — факторна ознака обсяг реалізованої продукції без ПДВ (грн).

Таблиця 10. Розрахунки впливу державної фінансової підтримки АПК на фінансові показники діяльності його господарюючих суб'єктів

Факторна ознака колонка 1	Одночасно факторна та результуюча ознака колонка 2	Результуюча ознака колонка 3
Зростання обсягу виробництва на 1 грн		Зростання обсягу реалізованої продукції без ПДВ на 0,829 грн
Зростання державної фінансової підтримки на 1 грн	Зростання обсягу виробництва продукції на 2,251 грн	Зростання обсягу реалізованої продукції без ПДВ на $(2,251 \text{ грн} \cdot 0,829 \text{ грн}) / 1 \text{ грн} = 1,8661 \text{ грн}$
Збільшення обсягу реалізованої продукції без ПДВ на 1 грн		Збільшення фінансових результатів до оподаткування на 0,426 грн
Збільшення державної фінансової підтримки на 1 грн	Зростання обсягу реалізованої продукції без ПДВ на 1,8661 грн	Збільшення фінансових результатів діяльності до оподаткування на $(1,8661 \text{ грн} \cdot 0,426 \text{ грн}) / 1 \text{ грн} = 0,795 \text{ грн}$
Зростання обсягу реалізованої продукції без ПДВ на 1 грн		Зростання чистого прибутку на 0,423 грн
Збільшення державної фінансової підтримки на 1 грн	Зростання обсягу реалізованої продукції без ПДВ на 1,8661 грн	Збільшення чистого прибутку на 0,7893 грн
Зростання державної фінансової підтримки на 1 грн	Збільшення фінансових результатів діяльності до оподаткування на 0,795 грн і зростання чистого прибутку на 0,7893 грн	Зростання сплати до державного бюджету податку на прибуток на $0,795 \text{ грн} - 0,7893 \text{ грн} = 0,0057 \text{ грн}$
Зростання державної фінансової підтримки на 1 грн	Збільшення обсягу реалізованої продукції з ПДВ на 1,8901 грн та зростання обсягу реалізованої продукції без ПДВ на 1,8661 грн	Зростання сплати до державного бюджету ПДВ на: $1,8901 \text{ грн} - 1,8661 \text{ грн} = 0,024 \text{ грн}$

Джерело: сформовано за даними [власні розрахунки].

Проведений аналіз показав, що при зростанні витрат на 1 грн, фінансові результати діяльності до оподаткування скоротяться на 0,171 грн, а при зростанні обсягу реалізованої продукції без ПДВ на 1 грн, фінансові результати діяльності до оподаткування зростуть на 0,426 грн.

У таблиці 9 наведено результати двофакторного кореляційно-регресійного аналізу впливу витрат і обсягу реалізованої продукції без ПДВ на чистий прибуток агропромислових підприємств.

Адекватність моделі встановимо за F-критерієм Фішера. Для цього визначимо ступені вільності: $k_1 = 2$, $k_2 = 10$. Критичне значення F-критерію Фішера становить 4,10. Емпіричне значення F-критерію Фішера ста-

новить 14,42, яке перевищує критичне. Тому модель адекватна реальній дійсності.

Двофакторна лінійна кореляційно-регресійна модель, яка описує залежність чистого прибутку від витрат і обсягу реалізованої продукції без ПДВ має наступний вигляд:

$$y = 0,423x_1 - 0,165x_2 - 5916,2 \quad (5)$$

де y — результуюча ознака чистий прибуток (грн), x_1 — факторна ознака обсяг реалізованої продукції без ПДВ (грн), x_2 — факторна ознака витрати (грн).

Проведений аналіз показує, що при зростанні витрат на 1 грн, чистий прибуток скоротиться на 0,165 грн, а при зростанні обсягу реалізованої продукції

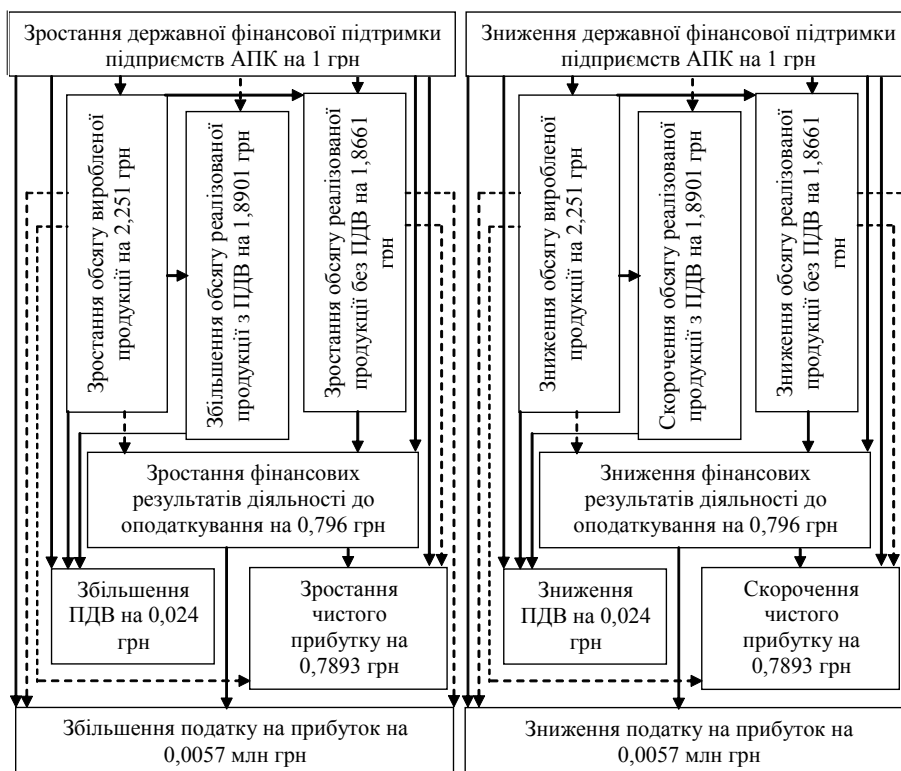

Рис. 1. Вплив державної фінансової підтримки на фінансові показники діяльності агропромислових підприємств

Джерело: сформовано за даними [власні розрахунки].

без ПДВ на 1 грн, чистий прибуток збільшиться на 0,423 грн.

У таблиці 10 представлено розрахунки впливу державної фінансової підтримки агропромислових підприємств на фінансові показники їх діяльності. Ця таблиця матиме три колонки. У першій колонці буде факторна ознака, яка впливатиме на ознаку в другій колонці та на ознаку в третій колонці. Ознака в другій колонці впливатиме на ознаку в третій колонці таблиці. У даній таблиці також буде представлено вплив бюджетної підтримки на сплату до державного бюджету податку на прибуток і ПДВ. Бюджетна підтримка впливає на фінансові результати діяльності до оподаткування і на чистий прибуток. Якщо від величини впливу державної фінансової підтримки на фінансові результати діяльності до оподаткування віднімемо вплив бюджетної підтримки на чистий прибуток, то отримаємо вплив бюджетного фінансування АПК на податок на прибуток в даній сфері економіки. Коли від величини впливу бюджетної підтримки на обсяг реалізованої продукції з ПДВ віднімемо розмір впливу державної підтримки на обсяг проданої продукції без ПДВ то одержимо вплив державної підтримки на сплату до державного бюджету ПДВ.

З 1 грн бюджетної підтримки агропромислового комплексу держава зможе повернути 0,0057 млн грн фінансових ресурсів у вигляді податку на прибуток та 0,024 грн грошових ресурсів у вигляді ПДВ та фактично витратить на підтримку агропромислових підприємств 0,9703 грн (1 грн — 0,0057 млн грн — 0,024 млн грн). Якщо держава знизить бюджетне фінансування АПК на 1 грн, то вона втратить 0,024 грн ПДВ і 0,0057 млн грн податку на прибуток. Загальні втрати бюджетних коштів при скороченні державної підтримки агропромислових фірм становитимуть 0,0297 грн (0,0057 грн + 0,024 грн) на 1 грн.

На рисунку 1 наведено вплив державної фінансової підтримки агропромислового комплексу на фінансові показники діяльності його фірм.

При зростанні бюджетної підтримки АПК значною мірою зростає обсяг виробництва і реалізації продукції, фінансові результати діяльності до оподаткування та чистий прибуток. Водночас зростання податкових платежів до державного бюджету відбувається в невеликому розмірі. Тому державна фінансова підтримка АПК є ефективною лише з точки зору розширення його масштабів діяльності.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

За результатами кореляційно-регресійного аналізу встановлено, що зростання державної фінансової підтримки агропромислових підприємств зумовлює зростання їх масштабів діяльності. Незначне зростання податку на прибуток при збільшенні бюджетного фінансування агропромислового комплексу пояснюється тим, що частина агропромислових виробників користується спрощеною системою оподаткування при якій податок на прибуток до бюджету не сплачується. Незначне збільшення ПДВ можна пояснити тим, що частина фірм АПК користувалася спеціальним режимом оподаткування ПДВ, за якої цей податок не сплачувався.

Державна фінансова підтримка АПК є лише ефективною з точки зору розширення масштабів діяльності. Зростання податкових платежів до державного бюджету від збільшення агропромислового виробництва внаслідок підвищення бюджетної підтримки є невеликим.

Перспективами подальших досліджень є визначення впливу бюджетної підтримки на фінансові показники діяльності агропромислових підприємств з врахуванням наступних періодів діяльності, а також впливу

справляння до державного бюджету ПДВ на фінансові показники діяльності агропромислових підприємств.

Література:

1. Діяльність суб'єктів господарювання: статистичний збірник. К.: Державна служба статистики України, 2009. 327 с. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/09/Arch_dsg_bl.htm (дата звернення: 14.07.2019).
2. Діяльність суб'єктів господарювання: статистичний збірник. К.: Державна служба статистики України, 2018. 146 с. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/11/zd_2018.pdf (дата звернення: 01.08.2019).
3. Діяльність суб'єктів господарювання: статистичний збірник. К.: Державна служба статистики України, 2011. 454 с. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/09/Arch_dsg_bl.htm (дата звернення: 15.07.2019).
4. Діяльність суб'єктів господарювання: статистичний збірник. К.: Державна служба статистики України, 2012. 468 с. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/09/Arch_dsg_bl.htm (дата звернення: 15.07.2019).
5. Валовий внутрішній продукт виробничим методом та валова додана вартість за видами економічної діяльності. (2018). Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/vvp/vvp_ric/vtr_u.htm (дата звернення: 31.07.2019).
6. Васильчук В. В. Втрати бюджету України внаслідок зловживань із ПДВ. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2018. Т. 29(68). № 1. С. 83—90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2018_29_1_18 (дата звернення: 16.07.2019).
7. Виробництво та розподіл валового внутрішнього продукту за видами економічної діяльності за 2001—2013 рр. (2018). Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/vvp/vvp_ric/vtr_kr_u.htm (дата звернення: 30.07.2019).
8. Доходи. Ціна держави: веб-сайт. URL: <http://cost.ua/budget/revenue/#1> (дата звернення: 17.07.2019).
9. Зварич О. В. Податкові надходження: методологія прогнозування: монографія. Київ: КНТЕУ, 2013. 444 с.
10. Індекс інфляції. Мінфін: веб-сайт. 2018. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/> (дата звернення: 29.07.2019).
11. Оцінка прогнозу надходжень ПДВ на 2019 — 2021 роки. Financial and economic analysis office in the VRU: веб-сайт. 2019. URL: https://feao.org.ua/wpcontent/uploads/2019/01/evaluation_of_vat_revenue_forecasting_in_2019-2021.pdf (дата звернення: 15.07.2019).
12. Про Державний бюджет України на 2005 рік: Закон України від 23 грудня 2004 року № 2285-IV; станом на 5 січня 2005 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2285-15> (дата звернення: 18.07.2019).
13. Про Державний бюджет України на 2006 рік: Закон України від 20 грудня 2005 року № 3235-IV; станом на 25 листопада 2006 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3235-15> (дата звернення: 28.07.2019).
14. Про Державний бюджет України на 2007 рік: Закон України від 12 грудня 2006 року № 489-V; станом на 9 липня 2007 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/489-16> (дата звернення: 19.07.2019).
15. Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України: Закон України від 28 грудня 2007 року № 107-VI; станом на 16 січня 2016 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/107-17> (дата звернення: 27.07.2019).
16. Про Державний бюджет України на 2009 рік: Закон України від 26 грудня 2008 року № 835-VI; станом

на 23 грудня 2012 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-17> (дата звернення: 20.07.2019).

17. Про Державний бюджет України на 2010 рік: Закон України від 27 квітня 2010 року № 2154-VI; станом на 12 серпня 2012 року. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2154-17> (дата звернення: 26.07.2019).

18. Про Державний бюджет України на 2013 рік: Закон України від 6 грудня 2012 року № 5515-VI; станом на 29 грудня 2013 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5515-17> (дата звернення: 21.07.2019).

19. Річний звіт про виконання Державного бюджету України. Державна казначейська служба України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu> (дата звернення: 25.07.2019).

20. Статистичний щорічник України за 2017 рік. Київ: Державна служба статистики України, 2018. 541 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm (дата звернення: 18.07.2019).

21. Статистичний щорічник України за 2010 рік. Київ: Державна служба статистики України, 2011. 560 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/01/Arch_zor_zb.htm (дата звернення: 20.07.2019).

22. Формування чистого прибутку (збитку) підприємств за видами економічної діяльності у 2016 році. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. 2016. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/fin/fchpr/fchpr_u/fchpr_sv_0416_u.htm (дата звернення: 22.07.2019).

23. Формування чистого прибутку (збитку) підприємств за видами економічної діяльності у 2014 році. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. 2014. URL: https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/fin/fchpr/fchpr_u/fchpr_14_u.htm (дата звернення: 24.07.2019).

24. Шолойко А. С. Методологічні підходи до оцінки ефективності державної підтримки сільського господарства. Облік і фінанси. 2012. № 3. С. 120—124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2012_3_24 (дата звернення: 13.07.2019).

References:

1. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2009), "Activity of economic entities", available at: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/09/Arch_dsg-bl.htm (Accessed: 14 July 2019).

2. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2018), "Activity of economic entities", available at: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/11/zd_2018.pdf (Accessed: 1 Aug 2019).

3. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2011), "Activity of economic entities", available at: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/09/Arch_dsg-bl.htm (Accessed: 15 July 2019).

4. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2012), "Activity of economic entities", available at: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/09/Arch_dsg-bl.htm (Accessed: 15 July 2019).

5. The official site of State Statistics Service of Ukraine, (2018), "Gross domestic product with a production method and gross value added per the types of economic activity", available at: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/vvp/vvp_ric/vtr_u.htm (Accessed: 31 July 2019).

6. Vasylichuk, V. V. (2018), "Losses of budget of Ukraine as result of abuses with VAT", Scientific notes of Taurida National V.I. Vernadsky University series "Economy and Management, [Online], vol. 29(68), no. 1, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2018_29_1_18 (Accessed: 16 July 2019).

7. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2018), "Producing and distribution of gross domestic product per types of economic activity per 2001—2013", available at: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/vvp/vvp_ric/vtr_kr_u.htm (Accessed: 30 July 2019).

8. The Price of the State (2019), "Revenues", available at: <http://cost.ua/budget/revenue/#1> (Accessed: 17 July 2019).

9. Zvarych, O. V. (2013), Podatkovi nadkhodzhennia: metodolohiia prohnozuvannia [Tax revenues: methodology of forecasting], Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine.

10. Minfin (2018), "Inflation index", available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/> (Accessed: 29 July 2019).

11. Financial and economic analysis office in the VRU (2019), "Estimation of forecast of receipts of VAT on 2019 - 2020", available at: https://feao.org.ua/wpcontent/uploads/2019/01/evaluation_of_vat_revenue_forecasting_in_2019-2021.pdf (Accessed: 15 July 2019).

12. The Verkhovna Rada of Ukraine (2004), The Law of Ukraine "About State Budget of Ukraine on 2005", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2285-15> (Accessed: 18 July 2019).

13. The Verkhovna Rada of Ukraine (2005), The Law of Ukraine "About State Budget of Ukraine on 2006", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3235-15> (Accessed: 28 July 2019).

14. The Verkhovna Rada of Ukraine (2006), The Law of Ukraine "About State Budget of Ukraine on 2007", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/489-16> (Accessed: 19 July 2019).

15. The Verkhovna Rada of Ukraine (2007), The Law of Ukraine "About State Budget of Ukraine on 2008 and about making alteration to some legislative acts in Ukraine", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/107-17> (Accessed: 27 July 2019).

16. The Verkhovna Rada of Ukraine (2008), The Law of Ukraine "About State Budget of Ukraine on 2009", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-17> (Accessed: 20 July 2019).

17. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine "About State Budget of Ukraine on 2010", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2154-17> (Accessed: 26 July 2019).

18. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "About State Budget of Ukraine on 2013", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5515-17> (Accessed: 21 July 2019).

19. The official site of State treasury service of Ukraine (2019), "Annual report about implementation of State Budget of Ukraine", available at: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu> (Accessed: 25 July 2019).

20. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2018), "Statistical Yearbook of Ukraine on 2017", available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm (Accessed: 18 July 2019).

21. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2011), "Statistical Yearbook of Ukraine on 2010", available at: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/01/Arch_zor_zb.htm (Accessed: 20 July 2019).

22. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2016), Forming of net profit (loss) of enterprises per types of economic activity in 2016, available at: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/fin/fchpr/fchpr_u/fchpr_sv_0416_u.htm (Accessed: 22 July 2019).

23. The official site of State Statistics Service of Ukraine (2014), Forming of net profit (loss) of enterprises per types of economic activity in 2014, available at: https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/fin/fchpr/fchpr_u/fchpr_14_u.htm (Accessed: 24 July 2019).

24. Sholoiiko, A. S. (2012), "Methodological approaches to estimation of efficiency of state support of agriculture", Accounting and finances of AIC, [Online], Vol 3, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2012_3_24 (Accessed: 30 Dec 2018).

Стаття надійшла до редакції 14.09.2019 р.